

Digitális oktatás a leszakadó térségekben - Mi motiválja a pedagógusokat, ha az állam nem ismeri el a munkájukat?

Polgár Tóth Tamás - 2021-02-05 17:18:41

L. Ritók Nóra, Nagy Erzsébet Emese, Rády Eszter és Béres Zsuzsa fotó: AKE **CSAK veled együtt működünk. Támogasd előfizetéseddel a Debreinert! 1 (egy!) ezer forint csak havonta. Köszönjük!**

„Digitális oktatás. Erősödő hátrányok?” címmel rendezett [kerekasztal-beszélgetést](#) február 4-én az [Alternatív Közösségek Egyesülete \(AKE\)](#). Az eseményt a járványhelyzetre való tekintettel a szervezet Facebook-oldalán online közvetítették. A rendezvényen **L. Ritók Nóra** pedagógus, az [Igazgyöngy Alapítvány](#) alapítója és szakmai vezetője, **Nagy Erzsébet Emese**, a napkori Működők Informális Csoportjának vezetője, a [Partners Hungary Alapítvány](#) munkatársa, valamint [Rády Eszter](#) pszichológus, önismereti coach, tréner vett részt. A moderátori szerepkört **Béres Zsuzsa**, az AKE programszervezője és koordinátora töltötte be.

Megváltozott a gyerekek családon belüli helyzete

L. Ritók Nóra a beszélgetés elején arról beszélt, hogy a járvány hatására nőtt az emberek digitális kompetenciája, ez pedig számára mint egy civil szervezet képviselőjének, jelentősen megkönnyítette a munkavégzést. A szintén hátrányos helyzetű településeken dolgozó Nagy Erzsébet Emese arról számolt be: egy hosszú és nehéz folyamat során érték el, hogy az önkéntesekkel képesek legyenek online formában tartani kapcsolatot. „Azt gondolom, hogy elindult valami, amit folytatnunk kell a digitális átállás kapcsán” – fogalmazott. Rády Eszter arról beszélt, hogy a tavaszi veszélyhelyzetben úgy érezte: eljött az introvertáltak kora, neki, mint extrovertált személynek meg kellett tanulnia új platformokon kifejeznie magát. A kliensei körében megfigyelte, hogy némileg megváltozott a családokon belül a gyerekek helyzete, hiszen ők gyakran több informatikai tudással rendelkeznek a család idősebb tagjaihoz képest.

fotó: AKE

Szerződéssel adtak eszközöket a családoknak

L. Ritók Nóra a digitális oktatás 2020 tavaszán történő bevezetésével kapcsolatban elmondta, a központi felmérésben a családoktól mindössze annyit kérdeztek, hogy vannak-e digitális eszközeik, amelyekbe az okostelefonokat is beleértették. Ezekkel pedig ma már a mélyszegénységben élő családok is rendelkeznek. Ehhez képest az Igazgyöngy Alapítvány azt tapasztalta: a családok, akikkel ők foglalkoznak, sok esetben nem boldogultak a [KRÉTA rendszerrel](#), és az sem volt ritka, hogy egyszerre 3-4 gyereknek lett volna szüksége ugyanarra a telefonra. Az Igazgyöngy segített az érintett családok és az iskolák kapcsolattartásának megszervezésében, valamint pályáztak és gyűjtést indítottak, hogy eszközbeszerzésekkel segítsék a rászorulókat. Az eszközök kijuttatása után kiderült: az otthoni viszonyok nagy mértékben meghatározzák, hogy a gyerekek tudják-e tanulásra használni a készülékeket, a családok között pedig hatalmas különbségeket tapasztaltak. A digitális eszközöket szerződéssel bocsátották a családok rendelkezésére, de azok az alapítvány tulajdonában maradtak. *„Volt olyan, hogy kiosztottuk a gépeket, és még nem értünk haza, de már följelentkeztek nem megengedett felnőtt oldalakra. Ilyenkor elvettük az eszközt egy hétre, aztán megint visszaadtuk, hogy meglássuk, működik-e”* – mesélte L. Ritók Nóra. Szerinte a rendszer tele van elhallgatással, sosem fogjuk megtudni, hogy a gyerekek közül milyen arányban vannak azok, akik tavasszal semmiben nem vettek részt.

Nagy Erzsébet Emese elmesélte, ők Nyírbátorban 25 eszközt osztottak ki, és habár előzetesen tartottak tőle, hogy egy részüket eladják majd, végül mindegyik a családoknál maradt. Ehhez azonban szerinte szükség volt az iskola segítségére is, meg kellett tudniuk, kiknek érdemes odaadni a készülékeket. Arról beszélt, hogy a tapasztalataik szerint sokszor a pedagógusok sem rendelkeztek a szükséges digitális kompetenciával. *„Ezzel próbáltunk bármit kezdeni, egy kicsit reménytelenül. Ebben az egy feladatban előrelépést nem tudtunk tenni”* – fogalmazott.

Rády Eszter azt vette észre, hogy a digitális oktatásra történő átálláskor roma és nem roma családok egyaránt tanácstalanul álltak, a közös érdek pedig származástól függetlenül nagyobb összetartásra sarkallta őket.

Ajánljuk szíves figyelmedbe heti hírlevelünket, amiben legfontosabb publikációinkról és a Debreciner szerkesztőségének háttérmunkálatairól, kiadónk akcióiról adunk tájékoztatást! [Itt lehet feliratkozni!](#)

A Facebook- és Messenger-csoportok enyhíthetik a kívülállóságot

Béres Zsuzsa moderátor felvetésére L. Ritók Nóra elmondta, hogy különösen a halmozottan hátrányos helyzetű, alsótagozatos általános iskolások esetében azt tapasztalták, hogy a tavaszi veszélyhelyzet ideje alatt a gyerekek olvasási készsége és műveleti tudása is csökkent.

Rády Eszter beszélt arról, hogy a kívülállóság sémáját magukon cipelő gyerekek a felnőttkorban is nehéz helyzetben lesznek, így az iskolai találkozások helyett létrehozott Messenger- és Facebook-csoportok csak jót tesznek a diákoknak. Rády azt is elmondta, hogy a tapasztalatai szerint az iskolák a problémás gyerekektől eddig sok esetben a magántanulóvá válásukkal próbáltak megszabadulni. Szerinte ez most megváltozhat, a problémákra az online oktatási módszerek megoldást jelenthetnek.

fotó: AKE

Könnyebben tudnak álláshirdetésekre jelentkezni a kompetenciáik fejlődése miatt

L. Ritók Nóra a mélyszegénységben élő szülők általuk tapasztalt digitális kompetencia-növekedése kapcsán hangsúlyozta, hogy mivel ők is léteznek a digitális térben, és mivel ebből a társadalmi rétegből alapvetően hiányzik az álhír és a valódi hír közötti különbségtétel, továbbá a személyes tér és a személyes információ védelmével kapcsolatos tudás, nagyon pozitívnak tekinthető, hogy sokan megértették az eszközök használatát.

Nagy Erzsébet Emese azt tapasztalta, hogy azok az anyukák, akiknek fejlődtek a digitális kompetenciái, könnyebben tudtak jelentkezni állásokra: kaptak egy tudást, amivel élni tudnak, és amit tovább visznek magukkal, át tudnak adni a családjuknak.

Rády Eszter ismertetett egy felmérést, amely azt mutatta, hogy azok a diákok, akik a tavaszi veszélyhelyzet idején alkalmazkodni tudtak a digitális oktatáshoz, ősszel egy személyes fejlődési élményről számoltak be, megerősödtek a kihívások által.

Nem ismerik el a szegregátumban dolgozó pedagógusokat

L. Ritók Nóra egy moderátori kérdésre válaszolva elmondta, hogy a jelenlegi központosított oktatás

egyfajta végrehajtó szerepkörbe helyezi a pedagógusokat, akik emiatt nehezen találhatnak kellő motivációt a munkájukhoz. Az Igazgyöngy Alapítvány vezetője felidézte, hogy habár az alapfokú művészeti iskolájukban több évtizedes tapasztalatokat halmoztak fel, a képzőművészeti műhelyük nemzetközileg jegyzett, a Berettyóújfalú-környéki iskolák jellemzően mégsem keresik őket tapasztalatcsere céljából, csak néhány pedagógus megy el hozzájuk önszorgalomból.

Szerinte a tanárok egy része kifejezetten szereti a végrehajtószeretet, nem feltétlenül szeretne innovációkon gondolkodni. A pedagógusok egy másik része azonban nem szeretné, ha Budapestről mondanák meg neki, hogyan tanítsa a gyerekeket, folyamatosan keresik az újabb és újabb módszereket a gyerekek fejlesztésére. L. Ritók Nóra szerint egy pedagógiai paradigmaváltáshoz ezt a két megközelítést kellene ötvözni valamilyen formában. Nem feltétlenül ért egyet azokkal, akik azt mondják, hogy vissza kell adni az iskolák szabadságát. *„Nem minden iskola, nem minden tantestület és nem minden pedagógus alkalmas arra, hogy éljen ezzel a szabadsággal”* – szerinte ennek az okait részben a felsőoktatásban kell keresni. L. Ritók szerint a probléma összefügg azzal is, hogy a pedagóguspálya presztízsét a jelenlegi rendszer a tehetséggondozás alapján ítéli meg, ezért egy szegregátumban dolgozó pedagógus munkáját sokkal kevésbé ismerik el, mint egy olyan tanárét, aki jó családi háttérrel rendelkező gyerekekkel foglalkozik.

fotó: AKE

Nagy Erzsébet Emese arról beszélt, hogy a tapasztalataik szerint a pedagógusokat két dolog motiválhatná: a társadalmi megbecsülésük és a jó bérezésük. Mivel most mindkét szempontból vannak hiányosságok, ezért nem sokan úgy érzik, hogy a társadalom nem tartja fontosnak a munkájukat.

Rády Eszter azt is elképzelhetőnek tartotta, hogy vannak olyan pedagógusok, akik nem tudatos tervezés alapján választják ezt a pályát, hanem egyszerűen úgy hozza nekik az élet. *„Lehet, hogy beleragadtam ebbe az élethelyzetbe, hogy nekem tanítanom kell, és tök jó, hogy valaki megmondja nekem, hogy mit”* – fogalmazott a pszichológus. Eközben vannak olyanok, akiket már az a sikerélmény is jutalmaz, amit akkor éreznek, ha látják, hogy valamit sikerült megtanítaniuk a gyerekekkel.

Hol a helye a civileknek?

A civil szervezetek digitális oktatással kapcsolatos feladatairól Nagy Erzsébet Emese azt mondta,

fontos, hogy együttműködjenek egymással, és támogassák a kistélepüléseken összeállt informális csoportokat is. Az elmondása szerint a szférában gyakran van vita arról, hogy a civil szervezeteknek kell-e állami feladatokat elvégezniük, ha azt látják: az állam nem látja el megfelelően a munkáját. Szerinte a civilek felelőssége leginkább abban áll, hogy támogassák az alulról induló kezdeményezéseket, erősítsék a közösségeket, illetve bekapcsolódjanak a rendszerszintű tervezési folyamatokba.

L. Ritók Nóra úgy fogalmazott, örök dilemma, hogy a civil szervezeteknek hol a helye. Ha megoldanak egy állami problémát, akkor az állam megoldottnak tekinti az ügyet, ezért nem alakítja át a rendszert. Ugyanakkor azt sem tehetik a civilek, hogy hátradőlnek, ha az állam nem végzi el a dolgát. „A civil szervezetnek egy ideális esetben közösségfejlesztéssel kellene foglalkoznia, az lenne a célja. Nem az egészségügyi szolgáltatások és az oktatási rendszer hézagainak betömődésével” – fogalmazott.

Rády Eszter szerint a civil szervezetek segíthetnének a pedagógusi kiegészék megakadályozásában, ha gyakrabban szupervíziós lehetőséget biztosítanának a számukra, autogén tréningekkel kezelhetnék magát a kiegészét. Szerinte az állam elismeréseinek hiányában felértékelődik az egymás iránti odafigyelés és a kölcsönös elismerés.

KÖSZÖNJÜK a támogatását azoknak, akik segítették a munkánkat 2019-ben és 2020-ban! Számítunk rájuk és másokra is 2021-ben, hiszen együtt tudjuk garantálni, hogy az újságíró és a szerkesztő munkájába ne szólhasson bele más, csak az olvasó. [Támogasd előfizetéseddel a Debrecinert 2021-ben!](#) **Köszönjük!**

QDEBRECINER.HU

LÁTJUK. HALLJUK. KIMONDJUK.

fotó: Debreciner